

SEXSØLA OG RÚSEVNI EISINI Í KLAKSVÍK

Í Klaksvík kenna tey eisini til rúsevnismisnýtslu og brúk av sex sum handilsvøru millum heilt ung, men tey hoyra ikki eins nógv til tað nú, sum fyrr

MORTAN ØSTERØ

Í Klaksvík kennir barnaverndin eisini til, at ungeru komin í trupulleikar av rúsevnismisnýtslu, tó at tað ikki eru eins nógv fráboðanir nú, sum tað hava verið. Tonja Ziskason er bæði leiðari á Barnaverndartænastuni í Norðoyggjum og toymisleiðari fyri økið »børn og ung«, og í 2014 stóð hon á odda fyri eini kanning um trivnaðin hjá ungdomi í níggjunda flokki í Klaksvík. Tá varð millum spurt um teirra sambond við rúsdrekka og -evni í útflýggjaðu spurnarkanningini. Kanningin vísti, at dreingir um 15-16 ára aldur í Klaksvík royktu meira tubbak enn javnaldarnir í øðrum evropiskum býum, men at tað annars stóð betri til við ungdominum í Klaksvík enn aðrastaðni í Evropa, tá ið tað kom til harðari rúsevni og rúsdrekka.

- Tað er ikki ókent fyrbrigdi

í Klaksvík, at ungdomar koma í samband við rúsevni, men vit hoyra ikki so nógv til tað longur, sigur Tonja Ziskason.

Júst hvørt tað eru færri fráboðanir, enn tað eru tilburðir dugir Tonja ikki at meta um.

- Møguliga eru rúsevnini millum ung í størri mun enn vit vita um, sum ikki verða fráboðað. Helst av tí, at tað kann kennast sum eitt ov stórt stig at taka hjá teimum ungu at seta seg í samband við okkum og síðani fáa sett hol á kanningar og annað, vísir leiðarin á barnaverndartænastuni í Klaksvík á.

Eisini seksuellar tænar

Summir av ungdominum koma eisini út í umhvørvi har seksuellar tænar koma fyri. Sambært Tonju, hava hesi ungu aloftast havt aðrar trupulleikar at dragast áðrenn. Fleiri hava okkurt slag av diagnosu, oftast á

autismuspektrinum, ADHD ella tilknýttir trupulleikar, og onnur hava trupulleikar í heiminum at dragast við.

- Vit hava hoyrt um gentur, sum betala seg frá ymiskum við seksuella tænastrá, harav fleiri teirra hava diagnosur frammundan. Tó er tað ikki ofta, at tað kemur fyri, og ei heldur er tað altíð blandað upp í rúsevnismisnýtslu, sigur Tonja Ziskason.

Tað er ógvuliga trupult at

hjálp teimum ungu burtúr trupulleikunum aftur, og tí eru fyrirbyggjandi amboðini tey týðningarmestu í strembanini at basa rúsevnismisnýtslu og brúki av sex sum gjaldshátti millum ung.

- Taka tey samband við okkum, tosa vit sjálvandi við tey, og royna at fáa eina greiða fatan av hvat hevur gingið fyri seg, men í summum førum ynskja tey als ikki at hjálpast. Tá kann tað gerast serstakliga trupult hjá okkum

at gera nakað. Vit skulu bliva betri varnast trupulleikarnar beinanvegin, soleiðis, at teir kunnu fyrirbyggjast. Harumframt er tað týðningarmikið, at samskiptið millum avvarðandi stovnarnar – sum almannaverki, lögregluna, psykiatriska depilin og okkum – virkar væl. Á tann hátt høvdu ung ikki dottið niðurmillum, so skjótt ein annar stovnur fær ábyrgdina av teimum, sigur Tonja Ziskason.

ALSKYNS SLØG AV RÚSEVNUM Í FØROYUM

Nógv ymisk rúsevni eru í Føroyum og mong teirra eru at kalla vónleys at fáa eyga á, um tú ikki kennir til rúsevni. MDMA er eitt av rúsevnunum, sum narkopolitið ávaraði ímóti í Sosialinum í desember í fjør

BARBARA HOLM

Spyrt tú ein føroying, sum ikki hevur tilknýti til rúsevnishimin um, hvørji sløg av rúsevnunum eru, ja so fært tú helst tey vanligu sløginu at vita. Vit kenna øll til hassj, kokain, heroin, ecstasy og so framvegis. Men tey gomlu sløginu av rúsevnunum eru nærmast ellisakførini innan rúsevnishimin. Tí í dag er útboðið óendaliga samansett og tí trupult at fanga. Í Sosialinum

tann 3. desember í fjør segði Jan Johannesen, leiðari á narko-deildini hjá lögregluni, at ansa vit ikki eftir er bara spurningur um tíð, áðrenn rúsevnini taka lívið av onkrum.

Í heilum økist talið av nýggjum rúsevnunum, sum rúsevnismisframléiðarar leggja fyrri dagin og tí hava vit alstóran tørv á, at ansa betri eftir nú enn nakrantíð.

Hesi rúsevnini eru nýggj og vit ána ikki hvussu tey útvikla seg ella hvussu tey ávirka kroppin. Dagsins misnýtarar eru tí í

stóran mun royndarkaninir hjá rúsevnismisframléiðarum, segði Jan Johannesen við Sosialinum 3. desember í 2015.

MDMA

MDMA er heitið á einum nýggjum slagið av rúsevni, sum danskir politikarar eru á gosi um, tí tað hevur kostað fleiri donskum unglingum lívið. Talan er um eina konsentreraða nøgd av rúsandi evninum, sum er at finna í ecstasy. Munurin er, at í ecstasy eru eisini onnur evni, sum ikki hava rúsandi ávirkan, men í MDMA er einans tað rúsandi evni at finna.

Samstundis eru tey sokallaði LSD frimerkini ein trupulleiki – bæði fyrri brúkarar og fyrri narkolögreluna. Rúsandi pappírspettini eru evarska lítill og tí trupul at varnast. Jan Johannesen

segði eisini við Sosialin í desember, at tað er millum annað á sosialu miðlunum, at fólk fáa samband við tey, sum kunnu selja

og skaffa rúsevnini og tí er eisini hesin kriminelli heimurin vorðin alsamt meira kompleksur enn fyrri bara fáum árum síðani.